

POLITYKA SPÓJNOSCI NA LATA 2021-2027

**Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. polityki regionalnej i miejskiej
Wydział F3 – Polska
Katarzyna Szumielewicz
Programme Manager**

BUDŻET UE DLA PRZYSZŁOŚCI

POLITYKA SPÓJNOŚCI 2021-2027

Polityka spójności 2021-2027

Pakiet rozporządzeń dla polityki spójności - harmonogram prac:

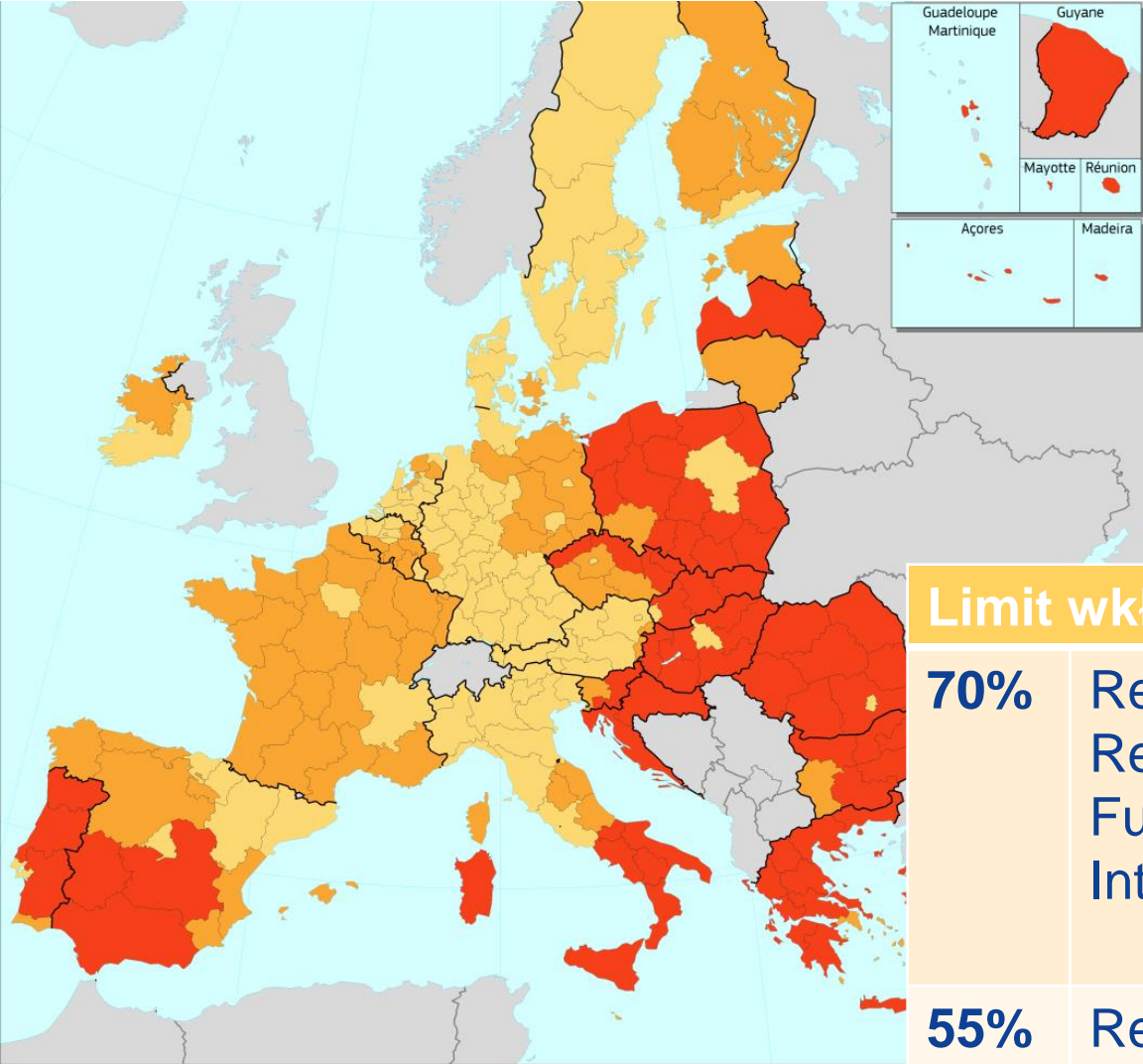
Maj 2018 - publikacja pakietu przez KE

prace w Radzie i Parlamencie UE –
w toku

Trilogi KE – Rada – Parlament

porozumienie ws. Wieloletnich Ram
Finansowych 2021-2027 i przyjęcie pakietu

Nowa regionalna mapa kwalifikowalności 2021-2027

Limit wkładu UE

70%	Regiony słabiej rozwinięte Regiony najbardziej oddalone Fundusz Spójności Interreg
55%	Regiony w okresie przejściowym
40%	Regiony lepiej rozwinięte

GDP/head (PPS) by NUTS2 region, average 2014-2015-2016

- Index, EU-27 = 100
- < 75% (less developed regions)
  - 75% - 100% (transition regions)
  - >= 100% (more developed regions)

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Państwo członkowskie	Alokacja na lata 2021–27 (mld, ceny z 2018 r.)	Zmiana w stosunku do okresu 2014–2020 (%)	Intensywność pomocy (EUR/mieszkańca)	Zmiana w stosunku do okresu 2014–2020 (%)
BG	8,9	8	178	15
RO	27,2	8	196	17
HR	8,8	-6	298	0
LV	4,3	-13	308	0
HU	17,9	-24	260	-22
EL	19,2	8	254	12
PL	64,4	-23	239	-24
LT	5,6	-24	278	-12
EE	2,9	-24	317	-22
PT	21,2	-7	292	-5
SK	11,8	-22	310	-22
CY	0,9	2	147	-5
SI	3,1	-9	213	-11
CZ	17,8	-24	242	-25
ES	34,0	5	105	3
MT	0,6	-24	197	-28
IT	38,6	6	91	5
FR	16,0	-5	34	-9
FI	1,6	5	42	2
BE	2,4	0	31	-5
SE	2,1	0	31	-6
DE	15,7	-21	27	-20
DK	0,6	0	14	-3
AT	1,3	0	21	-4
NL	1,4	0	12	-3
IE	1,1	-13	33	-17
LU	0,1	0	16	-14
EU27	331	-9,9	106	-11

Nowoczesna, dynamiczna polityka

Nowoczesna inwestycja

- Koncentracja na przejściu na inteligentną, niskoemisyjną gospodarkę
- Silniejsze powiązania z semestrem europejskim
- Kompleksowe dane dotyczące wykonania (niemal w czasie rzeczywistym), dane otwarte

Prosta, elastyczna, dynamiczna

- 7 funduszy, 1 rozporządzenie (o 50% krótsze)
- 80 kluczowych uproszczeń administracyjnych
- Szybsze wdrożenie (powrót do reguły n+2)
- Reagowanie na pojawiające się wyzwania (migracja, gospodarka)

Dla wszystkich regionów

- Zrównoważona i sprawiedliwa „metoda berlińska”
- 75% wsparcia trafia do najbiedniejszych regionów, gdzie jest ono najbardziej potrzebne
- Reagowanie na pojawiające się potrzeby i wspomaganie transformacji gospodarczej w całej UE

Cele polityki spójności

11 celów uproszczono i skonsolidowano do 5:

- 1. Inteligentniejsza Europa** (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)
- 2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa** (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)
- 3. Połączona Europa** (mobilność i łączność TIK)
- 4. Prospołeczna Europa** (europejski filar praw socjalnych)
- 5. Europa bliższa obywatelom** (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)

---

2 cele horyzontalne:

- Budowanie potencjału administracyjnego
- Współpraca między regionami i ponad granicami (osadzenie współpracy w głównym nurcie)

Koncentracja tematyczna

- Utrzymanie wydatków w kluczowych obszarach na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia
- Na poziomie krajowym w oparciu o DNB na mieszkańca => elastyczność

W przypadku krajów z	minimalna wartość % dla celu PO1 („inteligentna Europa”)	minimalna wartość % dla celu PO2 („ekologiczna, niskoemisyjna Europa”)
DNB poniżej 75%	35%	30%
DNB 75–100%	45%	30%
DNB powyżej 100%	60%	PO1 + PO2 min. 85%

ERDF thematic concentration in Poland

Budget for cohesion policy in current prices: EUR 72 335 million

Thematic concentration amounts:

- **For ERDF** (incl. Interreg): **EUR 45 895 million**
  - Policy Objective 1* EUR 15 855 million (35 % of ERDF)
  - Policy Objective 2* EUR 13 590 million (30 % of ERDF)
  - Policy Objective 5 (at least 6% for sustainable urban development)*
min. EUR 2 718 million
- **For Cohesion Fund** EUR 12 144 million
- **For ESF+** EUR 14 297 million
  - At least 25% social inclusion +* EUR 3 574 million

Główny kontekst wyzwań:

- **Kontekst demograficzny:**
  - *Szybko starzejące się społeczeństwo;*
  - *Kurcząca się populacja (pomimo: mniejszej emigracji a większej imigracji);*
- **Kontekst ekonomiczny:**
  - *Utrzymujący się wzrost napędzany konsumpcją i inwestycjami publicznymi;*
  - *Silny trend spadkowy w inwestycjach prywatnych;*
  - *Niski poziom wydajności pracy oraz innowacyjności w sektorze MiŚP;*
Policentryczny wzrost: wszystkie regiony mocno się rozwinęły
- **Kontekst Społeczny**
  - *Niskie bezrobocie;*
  - *Niski poziom ubóstwa wśród dzieci;*
  - *Niski poziom aktywności zawodowej u kobiet;*
- **Kontekst Środowiskowy**
  - *Wysoka intensywność energetyki węglowej;*
  - *Wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza;*
  - *Zwiększające się ryzyko efektów zmian klimatycznych (powodzie, susze);*

Wyzwania Terytorialne

- **Wszystkie regiony zwiększyły swój poziom dobrobytu; różnice pomiędzy regionami pod względem PKB per capita wzrosły w ciągu ostatnich 6 lat:**
    - *Mazowieckie, Dolnośląskie i Wielkopolskie, zwiększyły swój PKB per capita średnio o 7,7%; natomiast Podlaskie, Podkarpackie i Lubelskie ‘tylko’ o 3,7%;*
  - **Kilka regionów pozostaje napędem dla gospodarki:**
    - *Mazowieckie, Dolnośląskie, Śląskie, Pomorskie, Wielkopolskie przyciągnęły największą liczbę nowych inwestycji, jednocześnie zapewniając stały wzrost wydatków na innowacje i sektor kreatywny;*
  - **Polska Wschodnia się przekształca, lecz wolniej niż reszta kraju:**
    - *Pomimo stabilnego rozwoju, 5 regionów pozostaje wśród 20 najbiedniejszych regionów w UE. Brak dużych i średnich firm, niższa wydajność pracy i skromne innowacje w firmach opóźniają proces nadrabiania zaległości. Do tego dochodzi jeszcze depopulacja oraz emigracja ludzi młodych i specjalistów.*
- Podobne charakterystyki ma też Kujawsko-Pomorskie oraz Zachodniopomorskie.**

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO1: Inteligentna Europa: innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza

- Wsparcie ryzykownych inwestycji MSP w badania i rozwój,
- Wsparcie współpracy między biznesem a nauką;
- Stymulacja rozwoju przedsiębiorczości w ramach inteligentnych specjalizacji, w tym rozwój klastrów;
- Wzmacnianie sieci i współpracy w zakresie badań i innowacji;
- Ułatwienie dostępu do zaawansowanych usług biznesowych
- Wsparcie integracji technologii cyfrowych przez MŚP i administracje publiczną;
- rozwijanie kompetencji w obszarach inteligentnych specjalizacji i innowacji w przedsiębiorstwach oraz instytucjach badawczych

PO1: wyzwania dla Polski (1)

- *Umiarkowana innowacyjność gospodarki (9 regionów jako umiarkowanie innowacyjne);*
- *Niskie wydatki na B+R, z konkretnymi wyzwaniami w inwestycjach prywatnych;*
- *Nadal aktualne wyzwania związane ze współpracą na poziomie Biznes-Nauka oraz wymiana wiedzy;*
- *Powoli zmieniający się odbiór wśród firm co do zalet R&D;*
- *Wdrażanie Inteligentnych Specjalizacji; wyzwanie współpracy (intra-regionalnej, regionalnej, klastrów, międzynarodowej) i nadzoru;*
- *Niski poziom zaangażowania w sieci badan oraz globalne łańcuchy wartości;*

PO1: wyzwania dla Polski (2)

- *Wolny wzrost produktywności;*
- *Poziom korzystania z usług środowiska biznesowego przez firmy nie jest wystarczająco wysoki dla dyfuzji innowacji;*
- *Wzrost zapotrzebowania na umiejętności podyktowany rozwojem technologicznym; umiejętności wymagane dla potrzeb własnych MiŚP oraz dla transferu technologicznego;*
- *Mały postęp administracji publicznej przy wdrażaniu e-usług;*
- *Niskie zainteresowanie MiŚP zmianą modelu biznesowego dzięki technologiom cyfrowym;*
- *Ograniczony dostęp do pracowników z umiejętnościami potrzebnymi dla technologii cyfrowych*

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO2: Europa bardziej ekologiczna i niskoemisyjna

- Termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych wraz z wymianą przestarzałych kotłów węglowych na czystsze źródła energii (wydajne systemy ciepłownicze lub indywidualne kotły);
- Wzrost produkcji energii odnawialnej na małą skalę dzięki wzmocnieniu sieci niskiego i średniego napięcia;
- Dalszy rozwój systemów zbierania i oczyszczania ścieków;
- Wspieranie recyklingu odpadów komunalnych i efektywnego gospodarowania zasobami w małych i średnich przedsiębiorstwach;
- Ochrona i zapobieganie klęskom żywiołowym z priorytetem dla rozwiązań opartych na ekosystemach.

PO2: wyzwania dla Polski (1)

- *Wysokie zapotrzebowanie na energię i uzależnienie od węgla;*
- *Spowolnienie rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii;*
- *Zanieczyszczenie powietrza jako duży problem dla środowiska i bezpośrednio zagrożenie dla zdrowia ludzkiego: głównym powodem dalej ogrzewanie w domach;*
- *Większość domów jest niedocieplona – nie tylko wysoka emisja CO₂ ale również ubóstwo energetyczne*
- *Wiele obszarów bez dostępu do sieci gazowej*

PO2: Wyzwania dla Polski (2)

- *Wyzwania związane ze zmianą klimatu coraz bardziej kosztowne dla gospodarki; powodzie (także w aglomeracjach miejskich po dużych opadach), susze, ekstremalnie wysokie temperatury, silny wiatr;*
- *Trwające trudności z wdrożeniem Dyrektywy Wodnej;*
- *Duża rozbieżności z Urban Waste Water Treatment Directive – ryzyko kar;*
- *Zbyt wolny postęp w selekcji odpadów; duże problemy z egzekwowaniem prawa o zarządzaniu odpadami; niewykorzystany potencjał G.O.Z.;*
- *Wysoka bioróżnorodność lecz zbyt mało działań i inwestycji dla jej zachowania;*

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO3: Lepiej połączona Europa – mobilność oraz regionalne sieci informacyjne i komunikacyjne

- zrównoważona mobilność intermodalna obejmująca sieć TEN-T i połączenia transgraniczne:

Priorytety to: wyeliminowanie luk w kolejowej sieci TEN-T; przejście od transportu drogowego do kolejowego i innych zrównoważonych środków transportu; poprawa dostępności transportu publicznego na obszarach peryferyjnych, wiejskich i transgranicznych; poprawa jego bezpieczeństwa.

- zrównoważona multimodalna mobilność miejska

Priorytety to: zintegrowany, niskoemisyjny i bezpieczny transport publiczny, w tym poprawa połączeń miast z ich strefami dojazdu.

- poprawa łączności cyfrowej

Priorytety to: uruchomienie ultraszybkich sieci szerokopasmowych na obszarach, gdzie występują przypadki tzw. białe plamy

PO3: wyzwania dla Polski (1)

- **Transport drogowy**
  - *Obszary bez połączeń komunikacyjnych w Polsce Południowej i Wschodniej;*
- **Transport Kolejowy**
  - *Mały współczynnik udziału transportu kolejowego w transporcie towarowym;*
  - *Opóźnienia z wdrażaniem projektów;*
  - *Ograniczenia w zarządzaniu infrastruktura kolejowa;*
- **Regionalny Transport Publiczny**
  - *Niska dostępność obszarów wiejskich do transportu publicznego;*

PO3: wyzwania dla Polski (2)

- **Transport Miejski**
  - *Brak integracji transportu miejskiego w ramach Funkcjonalnego Obszaru Miejskiego*
  - *Niski poziom połączeni między centrami miast a strefami przesiadkowymi*
  - *Transport wysokoemisyjny*
  - *Brak integracji w ramach planowania przestrzennego*
- **ICT (Technologie Informacyjno-Komunikacyjne)**
  - *Rosnące zapotrzebowanie na szybki Internet*
  - *Brak podłączenia dla ultra-szybkiego (powyżej 100 Bbps) Internetu poza wielkimi miastami*

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym

- poprawa dostępności, skuteczności i odporności systemu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej
- Dostęp do kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz poprawy ich jakości, skuteczności i adekwatności do potrzeb rynku pracy
- Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji, w szczególności w odniesieniu do dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej;
- Dostęp do zatrudnienia, w szczególności w przypadku osób długotrwale bezrobotnych, a także osób nieaktywnych zawodowo, zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy,

PO4: wyzwania dla Polski (1)

- **Rynek Pracy**

- *Niski odsetek kobiet aktywnych na rynku pracy, starsi pracownicy, osoby niepełnosprawne i te o niskich kwalifikacjach;*
- *Niedobór wykwalifikowanej siły roboczej;*

- **Edukacja**

- *Braki na wczesnym poziomie edukacji oraz w infrastrukturze i usługach;*
- *Niski poziom przystosowania do nauki w klasach dla osób z niepełnosprawnościami;*
- *Nieefektywny system 'nauki poprzez prace' dla uczniów w obszarze VET;*
- *Ogólnie niski poziom nauczania wyższego i wytwarzania wiedzy poprzez badania;*
- *Niski odsetek dorosłych w procesie nauki (Life Long Learning);*

PO4: wyzwania dla Polski (2)

- **Włączenie Społeczne**

- *Brak kompleksowego i efektywnego podejścia dla aktywnego włączania osób wymagających opieki przy wsparciu zintegrowanej pomocy społecznej;*
- *Niskorozwinięty system usług służących wspólnocie oraz zinstytucjonalizowanej opieki nad osobami niepełnosprawnymi, dziećmi bez rodziców oraz osobami starszymi;*

- **Zdrowie**

- *Opieka zdrowotna dalej w zbyt dużym stopniu oparta na szpitalach, opieka pierwszego kontaktu i opieka poza szpitalna pozostają niedostatecznie nierozwinięte;*
- *Niewystarczające działania na rzecz profilaktyki i wczesnego diagnozowania oraz niska jakość opieki;*
- *Braki kadrowe wśród wielu specjalności w ramach zawodów medycznych;*
- *Fragmentaryczne podejście do opieki długoterminowej, świadczona jest głównie nieformalnie przez członków rodziny;*
- *Mapy potrzeb w służbie zdrowia nie są jeszcze efektywnym narzędziem dla podejmowania decyzji inwestycyjnych;*

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO5: Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych

Zintegrowany rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz wzmocnienie zdolności administracyjnych władz lokalnych, poprzez:

- Wzmocnienie obszarów metropolitalnych jako siła napędowa wzrostu,
- Przeciwdziałanie skutkom niekontrolowanego rozrastania się miast,
- Społeczno-gospodarcza rewitalizacja obszarów podupadających,
- Wzmocnienie powiązania pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi,
- Łagodzenie skutków zmian demograficznych i ubóstwa, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

PO5: Europa Blżej Obywateli poprzez wspieranie zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich, przybrzeżnych oraz inicjatyw lokalnych

- **Rozbieżności stają się widoczne na poziomie pod-regionalnym poprzez duże podziały między obszarami miejskim a obszarami wiejskimi:**
  - *W 5 regionach – Lubelskie, Podlaskie, Warmińsko-Mazurskie, Mazowieckie i Zachodniopomorskie jest największa koncentracja (2/3) zmarginalizowanych społeczności. Problemy socjo-ekonomiczne dotyczą również miejscowo Kujawsko-Pomorskiego;*
  - *Obszary Metropolitalne zapewniają 1/4 zatrudnienia generując przy tym prawie połowe krajowego PKB;*
  - *Miasta z poza kręgu 5 najszybciej się rozwijających nie przejmują swojej funkcji. Dawne stolice wojewódzkie oraz miasta przemysłowe (dawne rejony górnicze) zostają dotknięte głównie wysokim bezrobociem i słabnącym kapitałem społecznym (wczesne wyjście z systemu edukacji, niższy odsetek dzieci w przedszkolach);*
  - *Jakość życia w miastach spada: duże potrzeby rewitalizacyjne, rozrastanie się miast, zanieczyszczenie powietrza, transport publiczny;*
  - *Obszary wiejskie oddalone od miast oraz posiadające duży odsetek nieczynnych podmiotów przemysłu wytwórczego pozostają w tyle. Skrajne ubóstwo i starzejące się społeczeństwo pozostają główna charakterystyką.*

PO5: Europa Blżej Obywateli poprzez wspieranie zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich, przybrzeżnych oraz inicjatyw lokalnych

- *Obszary metropolitalne muszą dalej pełnić swoją rolę napędzających wzrost i innowacje;*
- *W porównaniu do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, obszary metropolitalne, średnie i małe miasta, wykazują się brakiem możliwości wdrażania i koordynowania usług publicznych takich jak transport, szkolnictwo czy opieka zdrowotna;*
- *Wiele terenów przechodzi przez przemysłową i demograficzną przemianę;*
- *Potrzeba budowania wspólnoty i umacniania społeczeństwa obywatelskiego;*

Jak przygotować się do perspektywy 2021-2027

- Wykorzystać dokonania i doświadczenia z wdrażania 2014-2020;
- Zapewnić podaż dobrych, gotowych do realizacji projektów;
- Zapewnić odpowiednie uczestnictwo i zwiększenie zdolności partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego w realizacji celów polityk publicznych;
- Uprościć procedury i zmniejszyć obciążenia administracyjne beneficjentów, w szczególności MSP,
- Zwiększyć zakres wykorzystania IF w stosunku do grantów.

Dziękuję za uwagę

Facebook /EURegioPoland
Twitter @RegioPoland

#politykaspójności
#EUinmyRegion
#FunduszeUE

